

Деспина Ангеловска

«Жене, слике, измишљаји»,
приредила Бранка Арсиќ,
Центар за женске студије, Београд, 2000.

Оваа книга настанала како резултат на истражувачкиот проект „Репрезентацијата на женското тело во визуелните медиуми во Србија од 1990–1998 г.“, започнат во 1998 г. во Центарот за женски студии, Белград, со цел да се одговори на некои од прашањата кои им се наметнале на теоретичар(к)ите на феминизмот со експанзијата на национализмот и воените збиднувања во поранешна Југославија. Зборникот ја преиспитува тезата дека продукцијата на националистичката идеологија што ја зафатила Србија, ја реартикулирала сликата на женското тело, односно начините на кои оваа слика се произведува и се гледа. Обработените прашања, пред се, се однесуваат на претставувањето на женските тела во српските медиуми од 1990–1998 г., поточно на утврдувањето на тоа дали национализмот има некоја своја посебна слика на женското тело и дали од начините на претставување на женското тело може да се препознае националистичката идеологија? Понатаму, како национализмот идеолошки го структурира своето видно поле, како во тоа поле се гледа жената и на кои идеолошки цели оваа слика треба да им послужи?

Во книгата соработуваат и автор(к)и од другите републики на поранешна Југославија, придонесувајќи со анализата на претставата на жената во сопствените националистички културни покралитетно да се разбере стратегијата на репрезентацијата на женското тело во поширокиот визуелен

Despina Angelovska

«Жене, слике, измишљаји»,
приредила Бранка Арсиќ,
Центар за женске студије, Београд, 2000.

Кy libër lindi si rezultat i projektit hulumtues “Reprezantimi i shtatit femëror në mediat vizuele në Serbi nga viti 1990-1998, i filluar në vitin 1998 në Qendrën për studime femrore, Beograd, me qëllim që t’u jepen përgjigje disa pyetjeve të cilat u janë imponuar teoricientëve (teoricienteve) të feminizmit me ekspansionin e nacionalizmit dhe me ngjarjet luftarake në Jugosllavinë e mëparshme. Përmbledhja e vë në provë tezën se produksioni i ideologjisë nacionaliste i cili e përfshiu Serbinë, e riartikuloi pikturën e trupit të femrës, përkatësisht mënyrat në të cilat kjo pikturë prodhohet dhe shikohet. Çështjet e përpunuara, para së gjithash, kanë të bëjnë me paraqitjen e shtateve të femrave në mediat serbe nga viti 1990-1998, më saktësisht në vërtetimin e asaj se a ka nacionalizmi ndonjë imazh të veçantë të shtatit të femrës dhe a mund të hetohet idologjia nacionaliste nga mënyrat e paraqitjes së shtatit të femrës? Më tutje, si e strukturon nacionalizmi ideologjikisht horizontin e tij, si duket në këtë horizont gruaja dhe cilave qëllime ideologjike kjo pikturë duhet t’u shërbejë?

Në libër bashkëpunojnë autorë(e) nga republikat tjera të Jugosllavisë së mëparshme, duke dhënë kontribut me analizën e paraqitjes së femrës në kulturat e tyre nacionale në mënyrë që më cilësisht të kuptohet strategjia e reprezantimit të shtatit të femrës në hapësirën e gjërë vizuale. Në këtë përmbledhje

простор. Во зборникот се јавуваат имињата на некои од најдобрите поранешно-Југословенски феминистички теоретичарки како Светлана Слaпшaк, Рада Ивекoвиќ, Бранка Арсиќ, Марина Благојевиќ, итн. Пристапувајќи ѝ на зададената тематика со различни стратегии, анализирајќи различни медиуми, автор(к)ите ја деконструираат исклучивоcта на патријархалните женски стереотипи што жената секогаш ја сведуваат на ниво на икони и симболи чија функција е, всушност, да го потврдат и одржат владеечкиот поредок.

Овој зборник е битен обид, за претставувањето на жената во српската култура – но и пошироко - во последната деценија, да се проговори со гласот на онаа „другата“, гласот на онаа за која станува збор. Иако, притоа, тој ја разоткрива вкоренетоста на патријархалниот систем во една цела низа уметнички и интелектуални творби. Разоткривањето на системот, меѓутоа, е политички чин: тоа е воедно услов за неговото трансформирање. Затоа, оваа книга се чини особено битна и за сегашниот (post?) воено-националистички македонски контекст. Таа е и добар поттик за спроведување на истиот тип ополномоштувачка феминистичка анализа и деконструкција на инструментализираната репрезентација на жената во современото македонско општество.

paraqiten emrat e disa nga teoricienet më të mira të feminizmit nga ish Jugosllavia si Svetlana Slapshak, Rada Iveković, Branka Arsić, Marina Blagojević etj. Duke iu qasur tematikës së dhënë me strategji të ndryshme, duke analizuar media të ndryshme, autorët/autoret e dekonstruktojnë ekskluzivitetin e stereotipeve patriarkale që femrën gjithmonë e qesin në nivel të ikonave dhe simboleve funksioni i të cilave është, në të vërtetë, ta vërtetojnë dhe ta ruajnë rendin që është tash në fuqi.

Kjo përmbledhje është një përpjekje qenësore, për prezantimin e femrës në kulturën serbe - por edhe më gjërë - në dekadën e fundit, të flitet me zërin e asaj "tjetrës", me zërin e asaj për të cilën bëhet fjalë. Ndonëse, me këtë rast, ajo e zbulon faktin që flet se sa thellë ka lëshuar rrënjë sistemi patriarkal në një varg të tërë krijimesh artistike dhe intelektuale. Zbulimi i sistemit, ndërkaq, është akt politik: kjo njëherësh është edhe kusht për transformimin e tij. Prandaj, ky libër është veçmas i rëndësishëm edhe për kontekstin e tashëm (post?) luftarak-nationalist. Kjo është edhe një nxitje e mirë për zbatimin e tipit të njejtë të analizës autorizuese dhe për dekonstrukcionin e reprezentimit të instrumentalizuar të femrës në shoqërinë bashkëkohore maqedonase.

Përkthim: Lindita Ahmeti